

Åmot kommunes uttalelse til NOU 2013:9

- Et politi rustet til å møte fremtidens utfordringer -

Innledning

Åmot kommune er en kommune i Hedmark fylke, med omlag 4400 innbyggere. Hovedsamferdelsårer i Riksvei 3 og med stasjonstilknytning til Rørosbanen. Kommunen er vertskommune for Forsvaret, i Rena leir, men også til Høgskolen i Hedmark sitt campus for økonomi og ledelsesfag. Birkebeinerarrangementene starter her tre ganger i året med omlag 50.000 deltakere. Vi er også en betydelig kraftkommune og turistkommune med våre store hyttefelt. Åmot kommune er underlagt Hedmark politidistrikt.

Hedmark politidistrikt omfatter de 22 kommunene i Hedmark fylke med anslagsvis 190.000 innbyggere. Politidistriktet dekker et flateinnhold på 27 388 kvadratkilometer, og er arealmessig et av de største politidistriktene. Distriktet grenser mot politidistriktene Sør-Trøndelag, Vestoppland, Gudbrandsdal, og Romerike, i tillegg er det 350 km grense med Sverige.

Miljøoppgavene gjenspeiler at fylket er landets største kjerneområde for fredede rovdyr. Den organiserte kriminaliteten som eksempelvis smugling av varer, sprit, narkotika og illegale flyktninger gjør det nødvendig å ha en aktiv og målrettet innsats mot grensekriminalitet og kriminelle nettverk.

Forebygging

De lokale lensmannskontorene er viktige for forebygging av kriminalitet, og for å holde oversikt over de ulike miljøene i kommunene. Hedmark, som landets største geografiske politidistrikt merker utfordringene i politi og lensmannsetaten godt.

Spredt bosetning over store geografiske avstander stiller store krav til organiseringen av polititjenesten. Derfor må politirådene i kommunene må ha påvirkningskraft i forhold til hvordan politidistriktet organiseres, da det i vår mening er vesentlig med lokal samordning og koordinering på tvers av enheter (eksempelvis politi/kommune/NAV/barnevern oa.).

En samordning av lokale tiltak er et nødvendig og kjærkomment verktøy for å forhindre at kriminalitet oppstår og for å kunne fange opp unge i faresonen, da dette kan oppdages allerede i tidlig alder. Det er viktig at politiet bygger tillit og danner en positiv kommunikasjon med blant annet ungdom og foreldre/omsorgspersoner.

Det må satses på relasjon- og nettverksbygging lokalt i hver kommune i samarbeid med politiet. Dette må basere seg på en sterk lokal tilstedeværelse av nærpolti og en lokal synlighet og tjenesteleveranse til innbyggerne gjennom det lokale lensmannskontor. Det er derfor vesentlig at dialogen mellom politidistriktets ledelse, lokalt lensmannskontor og lokalpolitisk nivå forsterkes.

Professor Paul Larsson (NRK Ytring, 10.07.13) skriver følgende i en kommentar:

"I den gamle NOU-en fremstår politimannen som en del av lokalsamfunnet, en allsidig problemløser som gjennom gjendisighet og god kunnskap om de lokale problemene kan være med på å løse dem der og da, dette er det klassiske nærpolitiet. Denne beskrivelsen av politiet rimer godt med politiforskningens fremstilling av hva politiet gjør."

Dette er en betraktning vi fra Åmot kommunes side støtter fullt ut.

Lokal tilstedeværelse

Vår oppfatning er at enhver plan for fremtiden må basere seg på et sterkt tilstedeværende nærpoliti og at lensmannskontorene opprettholdes. Det må forebygges bedre, og det gjøres best på lokalt nivå. Til og med i samarbeid med andre etater, kommunale så vel som statlige. Forebygging er ikke utelukkende en oppgave som skal plasseres på politiet, men hvor politiet må ha en overordnet rolle.

Det er heller ikke slik at kriminalitet er ikke noe som er forbeholdt de større byene, det finnes også i stor grad på bygda, noen ganger i et lukket rom. I et lite lokalsamfunn vil det være enklere for politiet å kunne fange opp uønskede miljøer tidlig dersom man har en aktiv tilstedeværelse i lokalsamfunnene. Dette gjør at politiet i større grad kan ha oppsøkende virksomhet overfor belastede miljøer eller potensielle miljøer under utvikling.

Fram til i dag har det vært et mål og villet politikk å ha sivilt preget politi som er lokalt forankret. Politiets sivile og forvaltningsoppgaver er ment å bidra til å skape et godt og tillitsfullt klima mellom politi og publikum. Lokal tilstedeværelse og disse sivile oppgavene ved siden av ordinære politioppgaver bidrar til å bygge gode relasjoner mellom politi og publikum, det holder også kriminaliteten nede. Dette er et viktig grunnlag for å styrke tilliten mellom politi og borgerne. Dette har ligget som et prinsipp for politiets organisering fra 1981 og frem til i dag.

Beredskapsarbeid

Åmot kommune ligger som kjent i Østerdalen, med to hovedfartsårer i Rørosbanen og Riksvei 3. Dette krever en god lokal beredskap, noe også tidligere større ulykker som Åstaulykken i 2001 viser. At offentlig infrastruktur er utsatt må det tas høyde for i den nye politiutredningen. Dette gjelder både ulykker på jernbane, men også langs utsatte vegstrekninger med omfattende persontransport og ikke minst tungtransport.

Omfattende naturkatastrofer har vist gjennom flere episoder med spesielt flom at dalføret og kommunen er utsatt. Lokalpolitiet gjør en god lokal koordinering av innsatsen i forbindelse med ulike krisesituasjoner. Dette muliggjøres gjennom en nær kontakt med lensmannen og andre samarbeidsetater i slike situasjoner, men også den løpende dialogen daglig er med på å bedre kommunikasjonen.

Sikring av infrastruktur er også viktig med tanke sabotasje på strømforsyning og dersom vannkilden blir utsatt for miljøkriminalitet.

Et godt beredskapsarbeid er også viktig for Åmot som er en svært vesentlig vertskommune for Forsvaret. Dagens situasjon med Forsvarets tilstedeværelse gjør at vi i Åmot må tenke med utgangspunkt i et lokal sikkerhetsperspektiv hvor militært personell skal sikres og hvor deres familier skal ivaretas.

Konklusjon/Oppsummering

Åmot kommune ser klare konsekvenser ved den fremlagte utredningen, hvor vi blir fratatt tilgang på viktige tjenester og lokal beredskap og sikkerhet. Vi frykter at en lavere tilstedeværelse av politi vil gi mindre forebygging og en dårligere oversikt over de lokale forhold.

I et lite lokalsamfunn som Åmot er det mye "gjennomsiktig" aktivitet, men det er i tillegg store avstander og enkelt å gjemme seg bort. Dette så vi senest i forbindelse med 22. juli

angrepet i Oslo, hvor vår kommune dessverre ble involvert gjennom at store deler av forberedelsene til dette angrepet foregikk i vår kommune. Dette viser behovet for et synlig politi også i distriktene.

Lensmannen er en suksesshistorie gjennom mange år, dens arbeid med forebygging, tillit og håndheving gir politiet et lokalt perspektiv det er viktig og sentralt å ta vare på. Politirolleutvalget fremla i november 1981 sine 10 grunnprinsipper for politiet, som har blitt lagt til grunn siden da. Disse mener vi fremstår like sentrale i dag og må være det også i fremtiden, slik at man ikke mister politiets lokale forankring.

På vegne av formannskapet i Åmot kommune,

Espen André Kristiansen, ordfører
Sissel Frang Rustad, varaordfører
Åse Forbord, formannskapsmedlem